

ME MŌHIO KI Ó MŌTIKA

He pukamahi tēnei nā:

Ngā mōtika
tamariki: me pēhea
te whakahaere i
ēnei?

E āhei ana tō
whaea ki te tirotiro
ki tō waea?

E tika ana kia
whakaahuatia
tētahi mea?

Te tikanga o te
take he mōtika
tōu ki te kai
huawhenua.

He mōtika tōu
ki te tākaro i te
PlayStation?

Ngā mōtika tamariki: he aha hoki ēnei?

Nā te mea he tamaiti koe, he mōtika tōu kia tupu haumaru ai, kia tupu hauora ai. He aha te tikanga o tēnei mōu? Ko te kai ora me te whakatupuranga pai he tauira takirua nei. Engari e tika ana me whiwhi hoki koe i te pouaka whakaata? Katoa ngā mea e mātua hiahia ana koe kei roto i ngā mōtika tamariki. He mōhiohio anō hei akoranga māu i tēnei pukamahi!

Ngohe 1

He aha e pai ana ki a au?

Engari tonu, he pai kia whiwhi waea hou. Me te kai ahikirīmi panana ia rā, ia rā. Kia ono rānei ngā wā o te tau haere ai ki te hararei. He aha atu e manahau ai koe?

Tuhia kia toru ngā mea ki raro iho nei.

01

02

03

Ngohe 2

E hiahia ana au ki te aha?

He mea anō hoki e mātua hiahia ana koe, pērā i te āheitanga kia haere ki te kura. Kia āhei ai tō whanaketanga me tō anga whakamua ki tētahi anamata tino pai. Ā, e hiahia ana hoki koe ki te kai ora, kei māuiui kē atu rānei koe. Ā, ka pēhea hoki te tuanui i runga i tō māhunga? E toru atu anō ngā mātua hiahia mōu ka taea e koe te whakaaro?

01

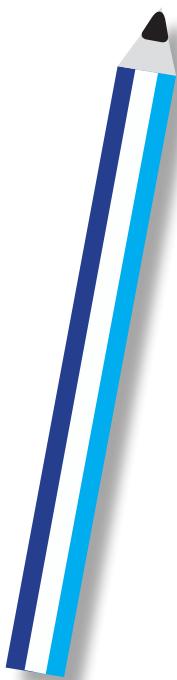
02

03

Ngohe 3

E pai ana tēnei, engari koinei tāu e mātua hiahia ana!

Koia he mea e pai ana, waihoki he mea e hiahiatia ana kia tupu haumaru ai me te ora. E kite ana koe i te rerekētanga? Tohua ngā mea o te rārangī nei ka mātua hiahia koe.

- He hū hākinakina i tō rahinga
- He moenga whānui
- He kotakota rīwai, he kānga pahū rānei
- He whare hei noho
- Kia whai wā mahi i te aha noa
- He PlayStation 4
- Kia haere ki ētahi hararei i te tau
- Ō ake whakaaro
(me te āheitanga kia tukua noatia)
- Tō ake hāhi
(me te āheitanga kia kōwhiria)
- He pouaka whakaata
- He ingoa, kia mōhio ai te kāwanatanga i tō tauoranga

- Te haumarutanga mai i te whakatoihara
- He mōhiohio mai i ngā pukapuka, te pouaka whakaata me te Ipurangi
- Te noho matatapu
- Te aroha me te aronga o ū mātua
- Ngā mahi hākinakina
- He kākahu
- He moenga
- He kaiako hūmārie
- He whare e nui atu i te whā ūna rūma
- He tino hoa

Ngā mōtika tamariki

He aha e mātua hiahia ana koe kia tupu haumaru ai me te ora koe?

He whakaaetanga kua whakatauhia mō tēnei. E karangahia ana ēnei whakaaetanga e mātou he mōtika tamariki. E tohu ana ēnei mōtika ki a mātou me pēhea te tiaki i ngā tamariki. Katoa tonu o ngā whenua puta noa i te ao i whakaae ki ēnei. E hāngai ana ēnei mōtika tamariki ki a rātou i raro iho i te tekau mā waru tau te pakeke.

Ngohe 4

Titiro ki te pānui whakaahua ki te puka rānei e whakaatu ana i ngā mōtika tamariki katoa.

Whakarite atu i ēnei ki tō rārangi i te Ngohe 2.

Ko ēhea o ēnei kei runga i tō rārangi?

01

02

03

Ngohe 5

He aha i hira ai te whai mōtika, inarā, mō ngā tamariki?

Ko Te Tikanga mō Ngā Mōtika o te Tamaiti

E pae ana ngā mōtika tamariki ki roto i Te Tikanga mō Ngā Mōtika a te Tamaiti. Katoa tonu o ngā whenua kua whakaetia ki taua Tikanga. Nā ēnei whenua i taurangi ai kia whakaute i ēnei mōtika me te tiaki pai i ngā tamariki. E hāngai ana tēnei ki ngā kāwanatanga, ngā pirihihana, ngā kaiwhakawā kōti, ngā kaiako, ō mātua me ngā pakeke katoa, puta noa i te ao!

Ka tū ake a UNICEF mō ū mōtika

Ā-rongo nei e pai ana ēnei taurangi, engari mā wai e hihira atu i te kawenga o ngā whenua i ēnei? Ko te takohanga tēnei mō ngā momo rōpū, pērā i a UNICEF. Ka tū ake a UNICEF mō ngā mōtika tamariki, kia mātua haumaru ai ia tamaiti, kia rangona ai ia, ā, kia taea ai te haere ki te rata. E hāngai hoki ana tēnei ki a koe!

Ka pēhea rā ina hē haere ngā mea?

Engari, i ētahi wā ka hē haere ētahi āhuatanga. Katoa o ngā whenua he tamariki i reira kāore e tiakina paitia ana. Kāore ū rātou mōtika e whakautetia ana. Me aha koe mēnā ka pā tēnei ki a koe, ki tētahi atu rānei? Pānuitia te whakautu kei runga i te whārangī 16 o tēnei pukamahi.

I mōhio
rānei koe...

- I whakamanatia Te Tikanga mō Ngā Mōtika a te Tamaiti i te tau 1989?
- 196 ngā whenua i whakaae ki Te Tikanga?
- Kāore he kawenga mahi kia whiwhi mōtika tamariki ai koe? Kei a koe tonu ēnei, ā, kāore e taea e tētahi ēnei te tango ake i a koe.
- E ūrite ana te hiranga o ngā mōtika katoa o ngā tamariki? Kāore ētahi mōtika i te tino hira atu i ētahi atu.
- He mōtika anō hoki ā ngā pakeke? E kīa ana ēnei he mōtika tangata.
- Nā Te Kotahitanga o Ngā Iwi o te Ao (UN) Te Tikanga mō ngā Mōtika o te Tamaiti i tuhi? He rōpū te UN kua tata te katoa o ngā whenua o te ao te uru. Kotahi atu rātou ki te whakaaro i ngā whakatika ki ngā rapanga o te ao. Ko UNICEF te rōpū mōtika tamariki o te UN.

Ngohe 6

Te āhua nei kāore pea e hāngai ana ngā mōtika tamariki ki a koe. Engari e mōhio rānei ana koe tūtaki ai koe ki ēnei ia rā, ia rā? Me tā i tētahi pakiwaituhi mō tō tino rā o te wiki, kātahi ka tuhituhi mō ngā momo mōtika tamariki nāu i tūtaki atu. Whāia te mahere hātepe i raro iho nei!

He rā kī i ngā mōtika

Waihangatia he pakiwaituhi mā ia hātepe, ia hātepe Kōwhiria tō tino rā o te wiki.

Tuhia kia ono ngā wā poto o taua rā ki runga i tēnei rārangī.

- E.g.: Hei tauira: I ara au - I inu au i te karāhe
waireka - I haere au ki te whutupōro - I paheke au
ki te hopua wai - I haere mātou ko Youseff, ko Mila
ki te toa - I kuhu au ki te moenga.
- Ināianei titiro atu ki te puka mōtika tamariki.
- Me ngana koe ki te hono e whā wā poto nui atu rānei o tō rā ki tētahi mōtika tamariki.
- Ki te kore e taea, kōwhiria tētahi atu wā poto o te rā. Hei tauira, e pai ana kia whakawhitia te 'I paheke au ki te hopua wai' ki te 'I tuku au i tētahi karere pātuhi ki a Lina'.
- Kua mutu? Me tā he pakiwaituhi o ēnei wā poto e ono nāu i kōwhiri!

01

02

03

04

05

06

Ko tēhea te mōtika tamariki e hono
ana ki tēnei?

01

02

Ko tēhea te mōtika tamariki e hono
ana ki tēnei?

03

04

Ko tēhea te mōtika tamariki e hono
ana ki tēnei?

05

06

Ko tēhea te mōtika tamariki e hono
ana ki tēnei?

Ōku mōtika, ō mōtika

He mōtika ūrite ū ngā tamariki katoa. Engari kāore e ūrite ana te hiranga o tēnā mōtika, o tēnā mōtika ki ngā tamariki katoa. He aha ū whakaaro? Ā, ka whai whakaaro koe ki ngā tūahuatanga o tēnā, o tēnā?

ME MŌHIO KI Ū MŌTIKA

Kei ngā tamariki katoa ū rātou ake mōtika, ā, kārū ūtou hoki te mōtika ki ū mōhio i ērā mōtika. He aha ngā mōtika e mōhio nei koe? I runga i te pikilia nei kā kīte koe i ngā mōtika katoa ka whai pūkaha, kōrero, i ngā tūahuatanga katoa i te ao. Kei ngā mōtika koi roto i Ngā Tikanga o te Kotahitanga o te Whānau, i hī mō ngā Mōtika o te Tamaiti nō ngā motu, ka whakatai i ngā mesa e tūku ana mō te tamaiti, ā, ūtou mahi rānei.

1. MĀNAKĀHĀRĀ
2. KĀORE RĀNEI
3. MĀNAKĀHĀRĀ
4. MĀNAKĀHĀRĀ
5. MĀNAKĀHĀRĀ
6. MĀNAKĀHĀRĀ
7. MĀNAKĀHĀRĀ
8. MĀNAKĀHĀRĀ
9. MĀNAKĀHĀRĀ
10. MĀNAKĀHĀRĀ
11. MĀNAKĀHĀRĀ
12. MĀNAKĀHĀRĀ
13. MĀNAKĀHĀRĀ
14. MĀNAKĀHĀRĀ
15. MĀNAKĀHĀRĀ
16. MĀNAKĀHĀRĀ
17. MĀNAKĀHĀRĀ
18. MĀNAKĀHĀRĀ
19. MĀNAKĀHĀRĀ
20. MĀNAKĀHĀRĀ
21. MĀNAKĀHĀRĀ
22. MĀNAKĀHĀRĀ
23. MĀNAKĀHĀRĀ
24. MĀNAKĀHĀRĀ
25. MĀNAKĀHĀRĀ
26. MĀNAKĀHĀRĀ
27. MĀNAKĀHĀRĀ
28. MĀNAKĀHĀRĀ
29. MĀNAKĀHĀRĀ
30. MĀNAKĀHĀRĀ
31. MĀNAKĀHĀRĀ
32. MĀNAKĀHĀRĀ
33. MĀNAKĀHĀRĀ
34. MĀNAKĀHĀRĀ
35. MĀNAKĀHĀRĀ
36. MĀNAKĀHĀRĀ
37. MĀNAKĀHĀRĀ
38. MĀNAKĀHĀRĀ
39. MĀNAKĀHĀRĀ
40. MĀNAKĀHĀRĀ
41. MĀNAKĀHĀRĀ
42. MĀNAKĀHĀRĀ
43-44. MĀNAKĀHĀRĀ
45. MĀNAKĀHĀRĀ

Pānui whakaahua mōtika tamariki

NGĀ TIKANGA MOU MŌTIKA O TE TAMAITI

Kei te pirangi koe ki te mōhio e pā ana ki ngā mōtika o ngā tamariki? bit.ly/childrightsconvention

unicef
AOTEAROA NZ

Ngohe 7

He rarapa tere ki ū mōtika

Me titiro ki te pānui whakaahua mō ngā mōtika o ngā tamariki i te akomanga. E whakaatu rarapa ana i ngā whakaetanga katoa (ngā atikara) mō ngā mōtika o ngā tamariki.

- Kōwhiria ngā mōtika e toru e tino hira ana ki a koe. Waihangatia he tino toru.

01

02

03

- Me whakamārama i te take i hira ai ki a koe aua mōtika.

01

02

03

- Tuhia tētahi mōtika e kūrapa ana, kāore rānei ūna hiranga ki a koe. Whakamāramahia he aha i pērā ai ū whakaaro?

- Ki ō whakaaro e hira pea ana tō 'mōtika kūrapa' ki ētahi atu tamariki? Ko ēhea tamariki?

Titiro anō ki te pānui whakaahua i te akomanga, ki roto pea i te puka.

Kōwhiria tētahi mōtika, ā, me tā pikitia mōna. Tuhia rānei he toikupu rawe, he rerenga puringa rānei e kōrero ana mō tērā mōtika.

Ngohe 8

Ngā ture mō ngā mōtika

He mōtika ū, koia hoki kei ō hoa akomanga. Rite ki tētahi tuakana, teina rānei, te kōtiro noho pātata me ērā atu tamariki puta noa i te ao. I ētahi wā ka wareware koe ki ngā mōtika o ētahi atu? Ka kaha rānei koe ki te whakaaro ki ngā mōtika o ētahi atu tamariki?

Hei pohewatanga:

Kua tae ki tō huritau, ā, ka tono koe ki te tekau tamariki kia haere ki tō ngahau. Kāore e āhei ana ngā toenga o te akomanga kia tae atu. E takahi ana koe i ngā mōtika o tētahi atu?

Āe

Kāo

He aha i pērā ai ō whakaaro?

Hei pohewatanga:

I te wā tākaro, ka kapo ake koe i te waea a tō hoa hei whakahangareka ki te tiro ki āna whakaahua. He hangareka whakakata tēnei? E takahi ana rānei koe i ūna mōtika?

Hangareka
whakakata

Takahi
mōtika

Hei pohewatanga:

He reo kē atu ka kōrerohia e te tama noho pātata. Kāore koe e mārama atu ana, nō reira, ki ō whakaaro me kōrero ia i tō reo ki tōna whaea i te kāinga i te wā e tākaro ana kōrua i tōna whare. E pai ana kia pērā ō whakaaro?

Pai

Kore Pai

TAUPATUPATU! Me pēhea rā ina taupatupatu ana ngā mōtika?

Ngā mōtika
taupatupatu
Tauira 1

Emma (13):

“I mua i taku moe i te pō, me hoatu e au taku waea ki taku whaea. Hei tāna kia kaua rawa au e noho oho tonu. Engari e mōhio pū ana au. Ka pānui muna ia i aku karere. Ka tino hōhā au.”

Tō Emma whaea:

“Āe, e tika ana ka titiro au ki te waea a Emma. Engari kāore au i te pērā nā taku whakapono kore ki a ia. Engari kia whakahaumaru i a ia. E hiahia ana au ki te mōhio ko wai rānei ka whakapāngia atu. Ā, kia hihira ai kāore i te whakahawenetia ia, pērā i ngā tau tata ki mua.”

Kua whakatūria ngā mōtika tamariki ki te whakahaumaru i a koe. Ā-rongo nei he māmā noa iho pe a tēnei, engari kāore i te pērā i ngā wā katoa. He wā anō ka taupatupatu ngā mōtika e rua tētahi i tētahi.

Ko ēhea nei o ngā mōtika e taupatupatu ana?

Ka whakaae koe ki a wai? Ki a Emma, ki te whaea rānei o Emma? Ā, he aha ai?

Me pēhea a Emma rāua ko tana whaea e whakatau tahi i tēnei tē ai he takahi i ngā mōtika.

Ngohe 9

I ētahi wā ka pā atu he mea kāore i pai ki a koe. Hei tauira, ko te tokorau a ū mātua, ko te aukatinga rānei a te kāwanatanga i tētahi mea pai ki a koe (pērā i te mahi). Kua pā tētahi mea pēnei ki a koe? Ki te pērā, he mōtika tamariki i taupatupatu tētahi i tētahi? Ko ēhea?

Jack (12):

"Kua kore au e noho i te kāinga engari ki tētahi whānau whāngai. Kāore e taea e ōku mātua ahau te tiaki pai i tēnei wā. Kāore au i te mārama ki tēnei engari e tino mokemoke ana au ki a rāua. E hiahia kē ana au kia hoki atu ki te kāinga kei reira taku rūma ake me ōku hoa. He aha i kore ai au e āhei ki te whiriwhiri i te kāinga noho mōku ake?"

Ko ēhea ngā mōtika e taupatupatu nei?

E āhei ana te whakanohongia a Jack ki tētahi wāhi tiaki, ahakoa kāore ōna hiahia kia pērā?

Fahdi (14):

"He toa tō taku matua, ā, he pai taku āwhina atu i a ia ā muri o te kura. Ki te kore au i roto i te toa, kei runga au i te whīra whutupōro e whakangungu ana. He tino pai au ki te mahi tairere. Tūturu nei, kāore au i te tino whai wā ki ngā mahi kāinga, ki te tūtaki atu rānei ki ōku hoa. Nāku tērā kōwhiri nē rā?"

He aha ō whakaaro ki te kōwhiringa a Fahdi kia tākaro noa i te whutupōro ki te mahi rānei ā muri o te kura?

Ko ēhea o ngā mōtika e taupatupatu ana i tēnei?

Ki ō whakaaro me aha te matua o Fahdi?

Mēnā ko
au te rangatira...

Ka pēhea rā mēnā ka taea e koe ō mōtika ake te whiriwhiri? Tōna tikanga ka pārekareka rawa i te kāinga me te kura hoki! Ko ēhea ngā mōtika ka hiahia ai koe? Ā, he aha me panoni i roto i te akomanga?

Ngohe 10

Ngā mōtika i te kāinga

Moeroa i te rā katoa. Kai ai rānei koe i ō tino kai. Ka whakaaro pea koe he mōtika tēnei mōu. Ko ēhea o ngā mōtika e pīrangī ana kia whakaurua ki tō kāinga?

I te kāinga, ki ōku whakaaro he mōtika tōku ki te:

01

02

03

04

05

Ngā mōtika i te kura

Me tā pikitia i te roanga o te rā, mahue kē atu te mahi pāngarau. Me mutu te kura i te 1:00 PM ia rā, ia rā. He aha ngā mōtika e pīrangī ana e koe i te kura? I te kura, ki ōku whakaaro he mōtika tōku ki te:

01

02

03

04

05

He whakaaro pai?

Kāore rānei...

Ka pārekareka rawa tō ao i ngā mōtika nāu i tuhi, engari ka pēhea rā ina whiwhi tūturu koe i ēnei?

Kōwhiria tētahi mōtika ā-KURA pīrangitia ana e koe (mai i tō rārangī).

Ināianei me whakautu i ēnei pātai:

1 He aha hei mahinga mā tō kaiako kia whiwhi ai koe i tēnei mōtika?

2 Ka pēhea te āhua o te rā i te kura ki te whiwhi koe i tēnei mōtika?

3 Ka pēhea rā ki ō hoa akomanga?

4 He taumahatanga o tō whiwhinga i tēnei mōtika? He aha ēnei?

5 He whakaaro pai ina whakauru tūturu i tēnei mōtika?

 1 WHAKAMĀRAMATANGA O TE TAMAITI	 2 WHAKAHĀWEA KORE	 3 ARONGA PAI O TE TAMAITI	 4 WHAKAMANA I NGĀ MŌTIKA	 5 KA WHANAKE NGĀ TAMARIKI, KA KUHU MAI TE WHĀNAU	 6 ORA, ORANGA TONUTANGA, ME TE WHANAKETANGA	 7 INGOA ME TE IWİ
 8 TUAKIRITANGA	 9 KIA KOTAHİ TONU TE WHĀNAU	 10 11	 12	 13	 14	 15 MANA O TE WHAKAARO ME TE HĀHI
 16 WHAKATŪ, HONO RĀNEI, KI ĒTAHI RÖPÜ	 17 WHAKAMARU TŪMATAITI	 18 TAMARIKI KONENE	 19 TAMARIKI AUAĀ	 20 21	 22 TAMARIKI WHĀNGAI	 23 ĀHEINGA KI TE MĀTAURANGA
 24 WHAI O TE MĀTAURANGA	 25 TE AHUREA, REO, ME TE HĀHI O TE TOKOIITI	 26 27	 28	 29 30	 31 32	 33 34
 35 HAUMARUTANGA I NGĀ MAHI RĀWEKEWEKE	 36 TAMARIKI MAUHERE	 37 HAUMARUTANGA I TE PAKANGA	 38 TE WHAKAMĀUI ME TE WHAKAKOTAHİ ANO	 39 TAMARIKI WHATI I NGĀ TURE	 40 ME HĀNGAI TE TURE PAI MŌ NGĀ TAMARIKI	 41 42 ME MŌHIO TE KATOA I NGĀ MŌTIKA O NGĀ TAMARIKI

Te Pangā o Me Mōhio Ki ō Mōtika

Ko UNICEF, Te Tikanga o Ngā Mōtika o te Tamaiti, Te Kotahitanga o Ngā Iwi o te Ao. Ināianei me tau koe ki ēnei karangatanga, nā te mea e mōhio ana koe ki te tikanga. Tika? Whakamātauhaia tō mōhio ki ngā mōtika tamariki ki tēnei panga.

Ngohe 11

Tohua te whakautu tika ki ō whakaaro.
Kia mōhio.
He whakautu matarau te āhua o ētahi pātai.

E pākiki ana koe ki tō tutukitanga?
Tirohia ō whakautu me tō kaiako.

- Kei raro iho i te rima pātai tika āu? Auē, taihoa koe e eke ki te taumata! Me whakaharatau anō ki te pukamahi.
- Kei te nui atu i te rima pātai tika āu? Whakanuia, e kaha ana tō mātau atu ki ngā mōtika! E mōhio ana koe he aha pū me mātau whiwhi koe. Rite tonu ō mōtika ki ō ngā tamariki puta noa i te ao.

He aha ngā mōtika tamariki?

- A. He whakaaetanga i waenga i ngā whenua mō te āhuatanga tiaki tamariki.
- B. He tīwhiri mā ngā mātua mō ngā momo whanonga a ngā tamariki he pai, kore rānei.
- C. He mōtika nā ngā tamariki anō i waihanga.
- D. Ngā mōtika tangata, inarā, mā ngā tamariki.

Me āhukahuka i ngā mōtika i te rārangi nei

- A. He mōtika tōku kia whai i tētahi tungāne, tuahine, tuakana, teina rānei e hangareka ana.
- B. He mōtika tōku kia whakapā atu ki ōku mātua.
- C. He mōtika tōku kia whakapuaki i ōku whakaaro.
- D. He mōtika tāku ki tētahi koti hōtoke me tētahi koti raumati hou.
- E. He mōtika tōku ki te kōwhiri i tōku ake hāhi.

Ko wai ngā mea me mātua aro ki Te Tikanga o Ngā Mōtika o te Tamaiti?

- A. Ō mātua
- B. Ngā kaiako
- C. Ngā āpiha pirihihana
- D. Te kāwanatanga me rātou katoa e mahi ana mō te kāwanatanga
- E. Ngā pakeke katoa

He mōtika tōu ki ō ake whakaaro. He aha te tikanga o tērā?

- A. He mōtika tōu ki te whakapuaki i ō whakaaro (arā, ki te kōrero i ō whakaaro ki tētahi mea).
- B. He mōtika tōu kia whakatūturu i te tika o ō whakaaro ki tētahi mea.
- C. Me āta whakarongo ngā pakeke ki a koe.
- D. I ngā wā katoa māu e kōwhiri ka ahatia koe..

He aha e tika ana?

- A. He mōtika tōku ki tētahi kaiako pai.
- B. He mōtika tōku ki ngā mōhiohio mai i ngā pukapuka, te Ipurangi, te pouaka whakaata, te waea me ngā nūpepa.
- C. He mōtika tōku ki tētahi rorohiko.
- D. I ngā wā katoa me mātua whiwhi au i tāku e hiahia ai.

Ko ēhea o ngā whenua e whakaae ana ki ngā mōtika tamariki?

- A. Katoa o ngā whenua i Ūropi
- B. Katoa o ngā whenua pōhara
- C. Katoa tonu o ngā whenua puta noa i te ao
- D. Ko Hōrana me Paratiamu

He aha te mahi a UNICEF?

- A. Ka tū ake a UNICEF mō ngā mōtika o ngā tamariki katoa puta noa i te ao.
- B. Ka hihira atu a UNICEF i te whakautetanga o ngā whenua i ngā mōtika tamariki.
- C. Ko UNICEF te rōpū mōtika tamariki o te UN.

Rapua ngā mōtika

Ngohe 12

E āhukahuka ana koe i ngā mōtika tamariki i tēnei pikitia?

Ka pēhea rā ina hē haere ngā mea?

Ki te whakaute te katoa i ngā mōtika o ngā tamariki, kua tika te tiaki i ngā tamariki. Engari, ehara tērā i te tūturutanga. Kei ngā whenua katoa ētahi tamariki tē whai i te tiaki pai. Hei tauira, ka whakahapangia, ka tūkinotia, ka hawenetia rānei.

Ki te pēnei ki a koe, ki ngā tamariki rānei e mōhiotia ana e koe, anei ētahi mea hei mahinga māu:

- Me kōrero atu ki tētahi o ō tāngata pono, rite ki ō mātua, tō kaiako rānei.
- Me īmēra, me waea rānei ki tō waea āwhina ā-rohe: bit.ly/childhelplines. Te nuinga o ēnei he utu kore.
- Me īmēra me waea rānei ki tō Kaitiaki Mana Tangata mō ngā Tamariki ā-rohe, ki Te Kāhui Tika Tangata rānei. Ka taea e rātou te tuku tohutohu mō te huarahi e tū ake ai koe mō ō mōtika.